

Третья Сессия Верховного Совета СССР 1-го созыва

Президиум докладывает Народному Комиссару финансов Союза ССР тов. А. Г. Звереву

расходы по бюджетам союзным, республиканским, мясцовым и бюджетам

дзяржаўнага сацыяльнага страхавання (у мільёнах рублёў):

	Затраты 1938 г. на папярэдніх годках		План 1939 г.		Прирост у параўнанні з 1938 г.	
	У млн. руб.	У проц. к ітогу	У млн. руб.	У проц. к ітогу	У млн. руб.	У проц.
Союзный бюджет (без средств социального страхования)	6.262	6.882	620	9,9		
Республиканские бюджеты	4.038	4.978	940	23,3		
Мясцовыя бюджеты	19.058	19.600	542	2,8		
Бюджет дзяржаўнага сацыяльнага страхавання	5.958	7.104	1.146	19,2		
Усяго	35.316	38.564	3.248	9,2		

Наибольш буйная доля гэтых затрат пакрыта за сродкі асветы і ахо-

вы здароўя, што відав з наступнага цыфра (у мільёнах рублёў):

	Затраты 1938 г. на папярэдніх годках		План 1939 г.		Прирост у параўнанні з 1938 г.	
	У млн. руб.	У проц. к ітогу	У млн. руб.	У проц. к ітогу	У млн. руб.	У проц.
Усяго расходаў	35.316	38.564	3.248	9,2		
У тым ліку:						
Асвета	18.774	21.051	2.277	12,1		
Ахова здароўя	7.608	8.812	1.204	15,8		
Фізічная культура	77	81	4	5,2		
Сацыяльнае забеспячэнне	1.982	2.342	360	18,2		
Дзяржаўнае дапамога моладзевым мастацтвам	917	1.000	83	9,1		

Средств затрат на социальную-культурные мероприятия расходы на асвету займаюць першае месца. У 1939 г. яны дасягнуць 21.051 млн. руб. і вырастат супроць 1938 г. на 12,1 проц. Удзельная вага іх у агульнай суме расходаў дзяржаўнага сацыяльна-культурнага мерарпрыемства на плане 1939 г. павялічылася з 54,6 проц.

Асабліва значна ўзрастаюць расходы на пачатковую і сярэднюю школы: у 1939 г. яны дасягнуць 7.608 млн. руб. Звыш гэтай сумы пакрыта на будаўніцтва школ у гарадах 264 млн. руб. і ў сельскіх мясцовасцях—221 млн. руб. Апрача таго, 178 млн. руб. будзе зрасходвана на школьныя інтэрнаты (супроць 137 млн. руб. у 1938 г.).

У 1939-40 г. у совескіх школах будуць навучацца 34,8 млн. дзяцей—на 3,4 млн. больш, чым у бягучым вучэбным годзе. Асабліва сілы павялічыцца лік навучаючыхся ў старэйшых класах (на 24,6 проц. у V—VII і на 51,6 проц. у VIII—X класах).

Расходы на ўтрыманне дзіцячых садоў вылічаны ў 1.368 млн. руб. Гэта дасць магчымасць выхоўваць у дзіцячых садах 1.160 тыс. дзяцей супроць 977 тыс. на канец 1938 г. З улікам жа дзіцячых садоў прамадэрацыі і іншых арганізацый і ўстаноў лік дзяцей, выхоўваемых у дзіцячых садах, дасягне к канцу года 1.360 тыс. (не лічычы дзяцей у калгасных дзіцячых садах).

У значнай ступені павялічваюцца расходы на палітыка-асветную і агульнаасветную работу сярод дарослых, на ўтрыманне палітычных і асветных агульнаасветных школ (лік навучаючыхся ў іх павялічыцца ў канцы года 1.184 тыс. чалавек), на масавыя бібліятэкі (колькасць іх павялічыцца ў канцы года дасягнуць 13.869, не лічычы профсаюзных бібліятэк), на клубныя ўстановы і інш.

Расходы на падрыхтоўку кадраў па дзяржаўнаму бюджэту вылічаны ў 7.215 млн. руб. і на навукова-даследчыя ўстановы і мерарпрыемствы—у 303 млн. руб. (без капіталабудавання). Трэба ўлічыць пры гэтым, што па бюджэту праводзіцца тэлы часта расходаў, звязаных з выкарыстаннем у нашай краіне велізарнай праграмы навукова-даследчых работ: значныя сумы расходуюцца на гэтую мэту неперасадка гаспадарчымі арганізацыямі.

Буйныя сумы прадугледжаны ў бюджэце 1939 г. на павышэнне заробатнай платы розным катэгорыям работнікаў асветы, як-та: вайсковым школьным інструктарам і работнікам дзіцячых садоў.

РЕСПУБЛИКАНСКИЕ И МЯСЦОВЫЕ БЮДЖЕТЫ

Дзяржаўны бюджэт СССР адгравывае вялікую ролю ў правядзенні ленынска-сталінскай нацыянальнай палітыкі. Велізарныя затраты совескай дзяржавы на будаўніцтва перадавой сацыялістычнай індустрыі і сельскай гаспадаркі ў саюзных рэспубліках, на выкананне найбуйнейшых планаў культурных пераўтварэнняў у нацыянальных раёнах служыць сільнейшым спосабам быстрага ўздыму шматлікіх народаў нашай краіны як у эканамічных, так і культурных адносінах.

Даходы і расходы бюджэту саюзных рэспублік з года ў год павялічваюцца. У той час як саюзны бюджэт урос у 1937 г. у параўнанні з 1932 г. на 267,2 проц., рэспубліканскія бюджеты (за вылічэннем сум, перададзеных у мясцовыя бюджеты) узрастаюць на 326,1 проц., а мясцовыя—на 398,3 проц. Гэтыя цыфры наглядна паказваюць больш быстрыя адносна рост рэспубліканскіх і мясцовых бюджэту ў параўнанні з саюзным.

Аб'ём рэспубліканскіх і мясцовых бюджэту саюзных рэспублік у 1939 г. вылічаны ўравам у 38.644 млн. руб., з па-

вышчэннем супроць папярэдніх вынікаў 1938 г. на 4,275 млн. руб. або на 12,4 проц. Па асобных саюзных рэспубліках карціна такая (у мільёнах рублёў):

	На папярэдніх годках 1938 г.	План 1939 г.	Прирост у параўнанні з 1938 г.
РСФСР	21.290	23.944	12,5
Украінская ССР	5.866	6.531	11,3
Беларуская ССР	1.166	1.297	11,2
Азербайджанская ССР	883	992	12,3
Грузійская ССР	1.069	1.145	7,1
Армянская ССР	402	436	8,4
Туркменская ССР	405	496	22,4
Узбекская ССР	1.258	1.427	13,4
Таджыцкая ССР	432	481	11,3
Казахская ССР	1.257	1.510	20,1
Кіргіская ССР	341	385	12,9
Усяго	34.369	38.644	12,4

рэспублік аднаведна зніжаюцца з 54 проц. да 41,7 проц. Аб'ясненне гэта ў асноўным той акалічнасцю, што значна павялічваюцца адлічэнні ў рэспубліканскіх і мясцовых бюджэты ад прыбыткаў, дзяржаўных пазык і іншых крыніц. Апрача таго ў даходы рэспубліканскіх бюджэту ўключана новая для іх крыніца—паступленні ад дзяржаўнага сацыяльнага страхавання (1.826 млн. руб.) на вылату

пенсій і дапамог інавалідам працы, агоні-наставоны СНБ СССР, НК ВПС(б) і ВПСС ад 28 снежня 1938 г.

Матэрыяльнае абмяшчэнне расходаў па рэспубліканскіх і мясцовых бюджэтых у 1939 г. відав з наступнай табліцы:

	Затраты 1938 г. на папярэдніх годках		План 1939 г.		Прирост (+) або змяншэнне (-)	
	У млн. руб.	У проц. к ітогу	У млн. руб.	У проц. к ітогу	У млн. руб.	У проц. к ітогу
Народная гаспадарка	7.032	20,5	8.006	20,7	+ 974	+13,9
Сацыяльна-культурныя мерарпрыемствы	23.096	67,2	26.404	68,3	+3.308	+14,3
Упраўленне і суд	3.691	10,7	3.892	10,1	+ 201	+ 5,4
Іншыя расходы	550	1,6	342	0,9	- 208	-37,9
Усяго	34.369	100,0	38.644	100,0	+4.275	+12,4

Такім чынам, асноўнае месца ў рэспубліканскіх і мясцовых бюджэтых займаюць расходы на сацыяльна-культурныя мерарпрыемствы: яны вылічаны ў 26.404 млн. руб., г. зн. з перавышэннем супроць мінулага года на 14,3 проц.

Расходы на асвету па рэспубліканскіх і мясцовых бюджэтых узрастаюць з 14.496 млн. руб. на папярэдніх выніках 1938 г. да 16.222 млн. руб.—на 11,9 проц.

На патрэбы асветы агульнасца звыш палавіны ўсіх расходаў па рэспубліканскіх і мясцовых бюджэтых.

Расходы на ахову здароўя павялічыліся 7.841 млн. руб. супроць 6.622 млн. руб., што азначае павялічэнне за год на 18,4 проц. Як ўжо ўказваліся, прырост асігнаванняў на ахову здароўя аб'ясненна тым, што пашырэння сетка лячэбных устаноў і павышэння некаторых норм расходаў.

Такія ўзрушальныя меры рэспубліканскіх і мясцовых бюджэту 1939 г. рэзка павялічваюць адказнасць цэнтральных і мясцовых органаў улады ў саюзных рэспубліках—ад Соўнаркомаў да сельсаветаў уключаючы—за правільнае і законнае, эканамічна і матэрыяльнае расходванне сродкаў. Надрасіваць гэты прыхылкі з тым большай сілай, што адказна практычна мінулага года, у асобных рэспубліках і мясцовых аддзелах месціліся тэндэнцыі ў расходванні бюджэтных сродкаў. Не к чэму некаторыя таварышчы прызвешча казвалі, што справа ішч раз даходзіць да з'яўлення безаказнасці.

Возьмем, напрыклад, Казахскую ССР. Выкананне бюджэту ў гэтай рэспубліцы надзіду правяраў работнікі Кантрольна-рэвізійнага Упраўлення Наркамфіна Саюза ССР. Яны выявілі недапушчальныя рэчы. Аказалася, што Соўнарком Казахская ССР праставіў Саюзнаму Ураду на 1938 г. звышнормаваныя фактычныя становішчы сеткі бюджэтных устаноў, ад кантынгентна навучаючыхся, і такім чынам, атрымаў на 16 млн. руб. лішніх асігна-

ванняў. Апрача таго, Соўнарком Казахская ССР у жніўні мінулага года зноў няправільна асветіў становішча бюджэту рэспублікі і дабіўся атрымання з рэзерва нага фонда СНБ СССР 35 млн. рублёў.

Ці патрэбны былі ўсе гэтыя дадатковыя сродкі на тым ці іншым неаказаным бюджэтных патрэбах? Не, факты паказваюць, што не патрэбны былі. Найбуйнасць лішніх сродкаў у бюджэце прывяла к таму, што ў канцы года Соўнарком Казахская ССР, наперак элементарным патрабаванням фінансава-бюджэтай дысцыпліны, раздаваў грошы на такія патрэбы і тым арганізацыям, фінансаванне якіх зусім не прадугледжана па бюджэту. Тут і субсідый трысты сталовых і рэстаранаў, і будаўніцтва дома апаіччыка, і буйныя выдаткі Саюзнашчыне і Казахскому сламязаводу, і нават пералічэнне Наркамфему 30 снежня 1938 г. грошай на аплата камандзіровак, якія намачаліся на май і чэрвень 1939 года.

Такія выпадкі няправільнага расходвання сродкаў мелі месца і ў абласцях Казахстана.

На жаль, німама наўрашэнняй фінансавай, штатнай і кантэрыснай дысцыпліны можна прывесці і з пратэкті іншых саюзных рэспублік. З усімі такімі наўрашэннямі павінна быць пакопачна пазав'язана Гэта павінны ўсёшчы ўсе кіраўнікі нашых устаноў, арганізацый і прадпрыемстваў, і ў першую чаргу работнікі кантрольна-рэвізійнага апарата Наркамфіна СССР і ўнутрыведамственага кантролю, ад якіх пачынае, ура і народ патрабуюць, каб яны пераймаў рукой ударнай дзяржаўна-фінансавую дысцыпліну, свечасова ўскрываў наўрашэнні і прымаў дзейсныя меры да тых, хто наўрашае дырэктыўныя меры партыі і совескай улады. А трэба казвалі, што работа кантрольна-рэвізійнага апарата Наркамфіна Саюза і ўнутрыведамственага кантролю паставілена ішчэ слаба. Гэтая работа павінна быць карэктывам чынам узмоцненя.

ФІНАНСАВАННЕ АБОРОНЫ СОВЕСКАГА СЯЮЗА

Пераходжу да пытання аб ролі нашага бюджэту ва ўмацаванні абароннай магутнасці нашай краіны.

Усім добра вядома, што дзякуючы клопатам вялікага Сталіна, наша Чырвоная Армія дасягнула велізарных поспехаў у галіне спецыяльнай вайсковай і палітычнай падрыхтоўкі. Магутная Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот краіны Советам ўздымаюцца надзейным варшавым міру, з'яўляюцца гатовымі разам з усімі совескімі народамі адказаць дайнам, трайным ударам на ўдар паліцэйскай вайны. (Працягвае ападыменты).

Пазей лі воезера Хасан, якія закончыліся разгромам японскіх вайсковых частак, пасягнуўшы на нашыя межы, паказалі усюму свету, што наша Чырвоная Армія падрыхтавана для наваеннага сааружальнага ўдару таму, хто паспрабае паступіць на межы Советскага Саюза. (Доўга не змяшчэнныя ападыменты).

Воля нашага народа—ішчэ больш умацаваць абароназдольнасць Советскага Саюза. На абарону нашай краіны на кампартыях Наркамата Абароны і Наркамата Ваенна-Марскага Флота намечана асігнаваць у 1939 г. 40.885 млн. рублёў. Гэтыя ўкладанні павялічваюць абаронную магутнасць нашай радзімы на новы, ішчэ больш высокі ўзровень.—і не здабрываць тым вар'ятам, якія паспрабуюць ішчэ раз дакрануцца да сваяччэных межах Советскага Саюза! (Бурныя ападыменты ўсяго зала).

Няма такой сілы, якая магла-б перамагчы магутныя стаміясціясціяміненны совескі народ, кіруючы большыя партыі і вялікі Сталіны! (Бурныя ападыменты, усё ўстаюць, аваяця ў чэсць таварыша Сталіна!).

РЕСПУБЛИКАНСКАЯ НАРАДА ПА ПЫТАННЯХ АГІТАЦЫІ

25—26 мая ў Менску праходзіла рэспубліканская нарада, скліканая НК ВПС(б), на абмену вопытам агітацыйнай работы. Прысутнічала 48 чалавек—пераважна агітатары і кіраўнікі агіталежыўнай прадпрыемстваў, калгасоў, устаноў і чыгуначнага транспарта рэспублікі. 22 агітатары ў сваіх выступленнях пазаліліся вопытам, расказалі аб формах і метадах агітацыйнай работы. Тав. Зейліка—галоўны бухгалтар Магілёўскай швейнай фабрыкі—спыніўся на пытаннях арганізацыі агітацыі ў пяхах і на выбарчым участку. 75 агітацыйна-фабрыкі рэгулярна праводзяць гутаркі, чыткі, даклады ў пяхах і на буйным выбарчым участку.

Івак вопыт у сваёй рабоце прымяне агітацыйна тав. Экерман—начальнік пяха заводу Гомсельмаш. Ён праводзіць агітацыю ў двух групах. Вывучаючы матэрыялы XVIII з'езда партыі, тав. Экерман узявае дасягненні краіны ў цэлым з паказам канкрэтных дасягненняў свайго заводу.

Аб тым, як праходзіць вывучэнне матэрыялаў XVIII з'езда партыі сярод калгаснікаў і як узявацца агітацыя з практычнай работай у калгасе, расказалі на нарадзе тт. Ідэльчык—старшыня

Таварышчы депутаты Вярхоўнага Советам! Кожны новы бюджэт Советскага Саюза азначае сабой новую перамогу, атрымліванне нашай краінай пад геніяльным вядучымствам таварыша Сталіна. (Бурныя ападыменты).

Прадастаўляем Урадам на ваша завярджэнне праякт дзяржаўнага бюджэту Саюза ССР на 1939 г.—ярка сведчанне прадаўжэння палітыкі ўмацавання вялікага Сталіна ўздыму магутнай краіны сацыялізма ва ўсіх аддзелах, на ўсіх лініях. (Ападыменты, усё ўстаюць).

Вы ведаеце, што ў совескім бюджэце зыходзіцца як у фокус, усё нікі народнай гаспадаркі. Баршба за выкананне совескай бюджэту, за поўны збор даходаў і бесперабойнае фінансаванне расходаў—справа велізарнай палітычнай важнасці. З большымі энтузіязмам павінны ўзяцца за яе ўсе совескія і профсаюзныя работнікі, самыя шырокае масы людзей, занятых ва ўсіх галінах гаспадарчых і культурнага будаўніцтва, і перш за ўсё, людзі фінансвай сістэмы, закляпанай практычна ажыццяўляць гэтую грандыёзную праграму пераарамарвання нашарага лахолу ў інтарсах народа, у інтарсах нашай сацыялістычнай радзімы.

Бюджэт павінен быць і будзе выканан! Парукай гэтаму—бязмежнае давер'е нашага народа да ўсіх мерарпрыемстваў, правядзінных мудрай большыя партыі і совескім урадам, беззаветная любоў нашага гераніага народа—народа тваралівага—да геніяльнага кормчага краіны сацыялізма—вялікага Сталіна. (Бурныя ападыменты, усё ўстаюць, аваяця ў чэсць таварыша Сталіна!).

Аб вопыце агітацыйнай работы на Беларускай чыгуначнай расказалі тт. Успеніка (Магілёўскае паравознае дало), Тамкоў—сакратар партбюро партарганізацыі дало Жлобін, Фрайман—работнік палітдэлага Беларускай чыгуначкі. 850 агітацыйна-дарагі прапушчана праз 10-дзённыя семінары. Зараз праводзіцца паліцэенна на пытаннях абароннай работы.

У заключэнне работы нарады выступіў агадчык аддзела прапаганды і агітацыі НК ВПС(б) тав. Бейлін, які паправажна астанаўліўся на таровых задачах у справе паставоўкі агітацыйнай работы, азначыў станаўчыя моманты ў рабоце асобных агітацыйна-паліцэенна зачыкі кіраўнітва агітацыйнай работай з боку партыйных арганізацый. Тав. Бейлін значную ўвагу ў сваім выступленні ўздымаў пытаннем актывізацыі прапаганды.

Удзельнікі нарады заслухалі даклад аб міжнародным становішчы і лекцыю аб дзяржаве. (БЕТА).

ДЭКАДА КІРГІЗСКАГА МАСТАЦТВА У МАСКВЕ

Штогодна ў Маскве адбываюцца декады-агляды нацыянальнага мастацтва брацкіх рэспублік вялікага Советскага Саюза. Вызвалены Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыяй народы былой царскай Расіі будуць свабоднае, ішчэлівае жыццё, ствараюць новыя, нябачаныя ў гісторыі творы мастацтва. Ужо прайшлі декады казахскага, украінскага, узбекскага, кіргіскага і азербайджанскага мастацтва. Зараз у чырвоную сталіну прыбылі 550 лепшых, таленавітых майстраў кіргіскага мастацтва. Малады Кіргіскі дзяржаўны музыкальны тэатр паказаў ў Маскве свае тры паставоўкі. Кіргіская дзяржаўная філармонія выступіў у локальным канцэрце са сваім аркестрам і ансамблем тэмпераменту, хорам і выдатнымі майстрамі народнай творчасці.

Мастацтва совескай Кіргізіі—самае маладое ў сямі брацкіх рэспублік.

Да рэвалюцыі кіргіскі народ не ведаў калектыўнага выканання. Ні тэатраў, ні аркестраў, ні хораў, ні ансамблей не было. Таленавітыя азіяцкі-музыканты, народныя песняры, акцыны-імпавізатары і скажідзі народнага шпаса былі азіяцкімі «работнікамі мастацтваў» дараволюцыйнай Кіргізіі.

Першы кіргіскі тэатр узнік у 1926 годзе і на працягу 10 год існаваў як драматычны тэатр.

У 1936 годзе тэатр паставіў першы музыкальны спектакль «Алтыг-чына» («Залатая дзючына»), які вызначыў далайшы шлях развіцця тэатра.

Услед за гэтым калектыўны тэатр, які нашына паваяўся таленавітай моладзю з калгасоў, уздымаўся азіяцкі народнай творчасці, ствараў другі, ужо больш складаны музыкальны спектакль «Аджал Ордун» («Не смерць, а жыццё») на тэму аб гістарычным паўстанні ў Кіргізіі ў 1916 годзе.

Вопыт паставоўкі двух музыкальных спектакляў, вырашчы калектыўна, стварэнне хора, аркестра і балета далаволі тэатру ажыццявіць у 1938—39 годзе паставоўку першай поўназначнай кіргіскай оперы «Айчур».

Гэтыя тры спектаклі, паставілены на працягу трох год, заклаў моцны фундамент Кіргіскага музыкальнага тэатра, здынага ўжо ажыццяўляць паставоўкі класічных опер. Зараз, напрыклад, тэатр працуе над «Евгеніем Онегіным» Чайкоўскага.

У рэзультате вялікай, напружанай і дружнай работы ўсяго творчага калектыва тэатра, пры актывнай дапамозе і падтрыманні НК компартыі і Соўнаркома Кіргізіі створаны выдатныя кадры маладых майстраў кіргіскага мастацтва.

Кіргіскаму народу добра вядома імя паставі-драматургаў аржанасца Ю. Турубекава, Д. Бакабаева, народных артыстаў кіргіскай ССР Мадыаева, Мусулманкулава і Саяхбія Карабаева, ражысёра-паставоўшчыка Аманкул Кутубаева і многіх іншых.

Усе гэтыя поспехі дасягнуты кіргіскім народам у рэзультате ажыццяўлення ленынска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, здыкучы брацкай дапамозе, аказанай вялікім рускім народам.

З пачуццём вялікага хвалявання і найбольшай атканасці ўдзельнікі кіргіскага мастацтва паказваюць свае дасягненні стаіцы вялікай краіны сацыялізма.

В. ЦІЛЮКОСКИ, заслужаны далачы мастацтваў, мастакі кіраўнікі і галоўны дырэктар Кіргіскага музыкальнага тэатра.

ГЕРМАНА-ІТАЛЬЯНСКАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА

ЛОНДАН, 26 мая. (ТАСС). Газета «Дейлі тэлеграф энд Морнінг пост» паведамляе, што генеральны інспектар германскіх ваенна-паветраных сіл генерал Мілх у суправаджэнні некалькіх экспертаў прыбыў у Італію для абмеркавання дэталі італа-германскага дагавора аб ваенна-паалітычным саюзе.

Кіраўнік фашыскай арганізацыі «Германскага прапаўнага фронту» Лей такама хутка прыбудзе ў Італію. Дагавор паміж Германіяй і Італіяй будзе дапоўнены сярый праколаў аб ваеннай і эканамічнай практыцы. Маркуса, што ў рэзультате ўсяго гэтага германскі ўпадў у Італіі ішчэ больш умацацца.

КАНФЛІКТ НА СЛАВАЦКА-ВЕНГЕРСКОЙ ГРАНИЦЫ

ПРАГА, 26 мая. (ТАСС). У раёне пагранічнага мястэчка Альжбуні (Славакія) венгерскія салдаты палалі на славацкі пагранічны пост, прапінкушы на паўтара кіламетра ў глыбіню славацкай тэрыторыі. У часе нападу забілі славацкі пагранічнік. На месцы дзараня зараз працуе змешаная славацка-венгерская камісія.

ВАЕННЫЯ ДЗЕЙННІ ў КІТАІ</